

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل سیزدهم

رفتار سازمان ملل در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و فرآیند صدور قطعنامه ۵۹۸

۱. نگاهی کلی به شرایط حقوقی در صدور قطعنامه‌های شورای امنیت

۲. قطعنامه‌های صادره از سوی سازمان ملل درباره جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه ج.ا.ا.

۳. فرآیند صدور و مفاد قطعنامه ۵۹۸

۴. شرایط داخلی و خارجی ایران در پذیرش قطعنامه ۵۹۸

۵. دلایل پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط ایران

۶. فرازهایی از نامه امام خمینی (ره) مبنی بر قبول قطعنامه

نگاهی کلی به شرایط حقوقی در صدور قطعنامه‌های شورای امنیت

- مطابق پروتکل شورای امنیت ، قطعنامه بایستی شرایط زیر :
- قطعنامه صادر شده بایستی بی طرفانه باشد و یا در صورت مشخص بودن و اثبات متجاوز ، در جهت محکوم نمودن متجاوز و حمایت از مظلوم باشد .
- به موقع و در سریعترین زمان ممکن ، برای کنترل اوضاع صادر گردد .
- قاطعیت ، جامعیت و بازدارنگی لازم را جهت کنترل اوضاع، داشته باشد .
- منطقی و قابل اجرا بوده و از تحمیل تعهدات غیر منطقی و غیر ضروری ، به طرفین خود داری شده باشد .
- تمهیدات و ساز و کارهای لازم برای اجرای دقیق مفاد قطعنامه ، از سوی سازمان ملل ، تدارک دیده شده باشد .

قطعه‌نامه های صادره از سوی سازمان ملل درباره جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق **علیه ج.ا.ا.**

ردیف	عنوان قطعه‌نامه	تاریخ قطعه‌نامه	تحرکات عراق و حامیان	تحرکات ایران	موضع سازمان ملل	مفاد قطعه‌نامه
۱	قطعه‌نامه اول شماره (۴۷۹)	۶ مهر ۱۳۵۹	-تجاوز و ورود ارتش عراق به مرزهای ایران -واشغال هزاران کیلومتر از خاک کشور -پاره کردن قطعه‌نامه ۱۹۷۵ توسط صدام حسین رئیس جمهور عراق	-----	-عدم اشاره مستقیم به متجاوز بودن رژیم عراق -عدم قاطعیت لازم برای جلوگیری از ادامه تجاوز	در این قطعه‌نامه هیچ ساز و کاری برای مجازات وجود نداشته و به تعبیری چراغ سبزی برای ادامه تجاوز رژیم عراق می باشد
۲	قطعه‌نامه دوم شماره (۵۱۴)	۲۳ تیر ۱۳۶۱	عقب نشینی از خرمشهر	آزاد سازی خرمشهر با اجرای سلسله عملیاتهای بزرگ ثامن الائمه،طریق القدس،فتح المبین و بیت المقدس	-توصیه به طرفین به آتش بس و عقب نشینی به مرزهای بین المللی -نداشتن ضمانت کافی برای خروج نیروهای عراقی از خاک ج.ا.ا	این قطعه‌نامه در راستای آزادسازی خرمشهر و با تاخیر و برای رفع تکلیف صورت گرفت
۳	قطعه‌نامه سوم شماره (۵۲۲)	۱۲ مهر ۱۳۶۱	نگرانی حامیان شرقی و غربی رژیم عراق از ادامه جنگ با ایران	-حمله به خاک عراق و تهدید بصره با اجرای عملیات رمضان -از کار انداختن ماشین جنگی عراق و نگرانی صدام و حامیان بین المللی وی	موضوع سازمان ملل بی طرفانه بوده و در واقع این قطع نامه بی اثر بوده و برای جلوگیری از موفقیت های آتی ایران صورت گرفت	فراخوان طرفین به آتش بس فوری و عقب نشینی مرزهای بین المللی

قطعه‌نامه های صادره از سوی سازمان ملل درباره جنگ ۸ سال عراق علیه ایران

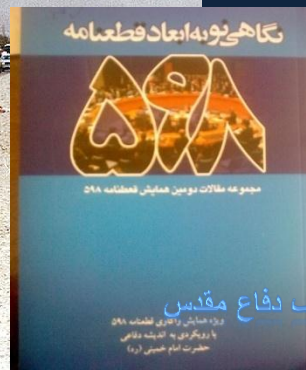
ردیف	تاریخ	شرح	موضوع	توضیحات
۴	۹ آبان ۱۳۶۲	قطعه‌نامه چهارم شماره (۵۴۰)	- حملات مکرر به مناطق مسکونی و شهرهای ایران - تخریب تأسیسات زیربنایی - تشدید جنگ دریایی در خلیج فارس و حمله به کشتی های تجاری و نفتی ایران	- تهدید ایران به انسداد تنگه هرمز و نگرانی جهان از این تهدید و به خطر افتادن تجارت نفت - حمله به مناطقی از خاک عراق به وسیله پرتاب چندین موشک
۵	۱۱ خرداد ۱۳۶۳	قطعه‌نامه پنجم شماره (۵۵۲)	آغاز جنگ نفتکش ها در خلیج فارس به طور آشکار توسط عراق	ادامه تهدید ایران به انسداد تنگه هرمز در صورت ادامه حملات عراق به کشتی های ایران
۶	۵ اسفند ۱۳۶۴	قطعه‌نامه ششم شماره (۵۸۲)	تغییر میدان جنگ از نظامی به سیاسی	- اجرای عملیات ولفجر ۸ - فتح فاو و به اسارت گرفتن جمعی از فرماندهان عراقی
۷	۱۹ مهر ۱۳۶۵	قطعه‌نامه هفتم شماره (۵۸۸)	شکست استراتژی دفاع متحرک عرق	اجرای عملیات های ولفجر ۹ و کربلای ۱
۸	۲۹ تیر ۱۳۶۶	قطعه‌نامه هشتم شماره (۵۹۸)	شهریور ۱۳۹۱	توضیحات در ادامه ارائه می شود پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

فرآیند صدور قطعنامه ۵۹۸

- تشدید حملات عراق به تاسیسات نفتی در خلیج فارس
- حمله سنگین رزمندگان و تهدید بصره
- پافشاری ایران به حقوق حقه خود و عدم نتیجه تلاش های سیاسی در سطح منطقه و بین المللی

قطعه نامه هشتم (۵۹۸) ۲۹ تیر ۱۳۶۶

• بندهای قطعه نامه:

• آتش بسی فوری و بازگشت به مرزها

• حضور ناظران بین المللی

• همکاری با دبیر کل برای راه حل جامع

• خویشتنداری کشورهای ایران و عراق

• تعیین خسارت توسط سازمان های بین المللی

• تعیین متجاوز توسط هیئت بی طرف

• آزادی بدون تاخیر اسرا

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

روز جهانی دفاع مقدس
با رویکردی به آینده دفاعی
حضرت امام خمینی (ره)

چند نکته ویژه در خصوص قطعنامه ۵۹۸

- برای اولین بار از لفظ منازعه به جای وضعیت استفاده شد.
- وحدت نظر بین ۵ عضو دائمی شورای امنیت!
- تبدیل حالت ارشادی قبلی به دستوری و تحکمی!
- نسبت به سایر قطعنامه‌ها از همه مفصل‌تر بود.
- بازهم ابراز تاسف در حمله به مناطق مسکونی و کشتی‌ها!
- متأسفانه باز هم متجاوز معرفی نمی‌شود!

چند نکته تطبیقی در مورد عملکرد شورای امنیت

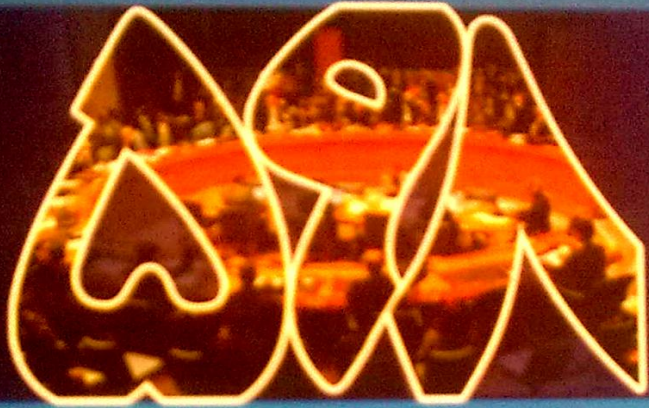
- شورای امنیت سازمان ملل در طول ۸ سال جنگ تحمیلی فقط ۸ قطعنامه در شرایط خاص با اشکالات و ابهامات جدی حقوقی صادر کرده است که اولین آن ۶ روز پس از آغاز تجاوز و دومی آن ۲۱ ماه بعد (پس از آزادی خرمشهر) بوده است !!!
- لیکن در تهاجم عراق به کویت در سال ۱۳۶۹ در طول ۴ ماه ۱۲ قطعنامه صادر می کند که اولین آن بلافاصله و کمتر از ۲ ساعت از آغاز تجاوز بوده که در تاریخ شورای امنیت بی سابقه بوده و صرفاً ۵ مورد آن در ماه اول و ۴ مورد در ماه دوم صادر می شود !!!

چند نکته تطبیقی در مورد عملکرد شورای امنیت

- در اولین قطعنامه تهاجم به ایران از لفظ **وضعیت** و برای کویت از لفظ **تجاوز** استفاده می کند !!!
- (یعنی عراق حدود ۱۱ سال بعد از تجاوز ، آنهم از سوی دبیر کل به عنوان متجاوز به ایران ، لیکن در کمتر از ۲ ساعت از سوی شورای امنیت به عنوان متجاوز به کویت !!)
- فضای قطعنامه های ایران بیشتر توصیه ای ، ارشادی و چند پهلو بوده و متجاوز ، ۳ سال پس از آتش بس معرفی می شود در حالی که برای کویت بلافاصله **محکومیت متجاوز و الزام آور !!!**
- آیا مردم آزاده دنیا حق دارند که به سازمان های مدعی حقوق بشر ، خصوصا شورای امنیت و... اعتماد نداشته باشند؟

فرازهائی از نامه امام خمینی (ره) مبنی بر قبول قطعنامه ۵۹۸

نگاهی نو به ابعاد قطعنامه

مجموعه مقالات دومین همایش قطعنامه ۵۹۸

ویژه همایش واکاوی قطعنامه ۵۹۸
با رویکردی به اندیشه دفاعی
حضرت امام خمینی (ره)

شهریور ۱۳۹۱

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

امام خمینی (ره) با پذیرش
قطعنامه و اینکه سازمان ملل را
مخاطب خود قرار داد، غرب و
بخصوص آمریکا را در موضع
انفعال قرار داد و لذا در عرصه
بین‌المللی این اقدام امام،
آمریکا را غافلگیر نموده بود.

فرازهائی از نامه امام خمینی (ره) مبنی بر قبول قطعنامه ۵۹۸

• اما در مورد قبول قطعنامه که حقیقتاً مسأله بسیار تلخ و ناگواری برای همه و خصوصاً برای من بود، این است که من تا چند روز قبل متعهد به همان شیوه دفاع و مواضع اعلام شده در جنگ بودم و مصلحت نظام و کشور و انقلاب را در اجرای آن می‌دیدم با قبول قطعنامه و آتش‌بس موافقت نمودم و در مقطع کنونی آن را به مصلحت انقلاب و نظام می‌دانم.

... آری دیروز روز امتحان الهی بود که گذشت و فردا امتحان دیگری که پیش می‌آید و همه ما نیز روز محاسبه بزرگتری را در پیش‌رو داریم.

مباحث پایانی جنگ باتوجه به محرمانه بودن آن این شائبه را
در اذهان مردم شریف ایران ایجاد میکند که پایان جنگ، تلخ
و ناموفق و همراه با شکست بوده است، درحالی که این مقطع
درخشان تاریخ ۸ ساله دفاع مقدس به روزها و دوماه پایانی
جنگ برمیگردد که ملت ایران پس از پذیرش قطع نامه برای
آخرین بار دشمن را (داخلی و خارجی) درهم شکست و
شکست داد، بنابراین لازم است این قطعه درخشان دوران
دفاع مقدس برای مردم ایران تبیین شود ...
سردار سرلشکر پاسدار دکتر غلامعلی رشید

پایان فصل ۱۳

تهیه و تنظیم:
پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس
www.dsrc.ir